

Тэма 1. Летапісны перыяд гістарыяграфіі Беларусі

Пытанні

1. Гісторыя Беларусі ў старажытнарускіх летапісах.
2. Агульная характарыстыка беларуска-літоўскіх летапісаў і хронік: час, умовы ўзнікнення, крыніцы.
3. Гістарычная канцэпцыя 3-х агульнадзяржаўных (ВКЛ) летапісных зводаў. Іх легендарная частка.

Тэмы дакладаў

1. Гісторыя Беларусі ў старажытнарускім летапісным кантэксце.
2. Усеагульная (сусветная) і мясцовая гісторыя ў мясцовым летапісанні:
  - Магілёўская хроніка
  - Віцебскі летапіс
  - Баркулабаўскі летапіс

Літаратура

- Лаврентьевская летопись //ПСРЛ. Т.1. М.,1962.
Ипатьевская летопись //ПСРЛ. Т.2. М.,1962.
Полное собрание русских летописей. Том 32. М.,1975.
Полное собрание русских летописей. Том 35. М.,1980.
Беларускія летапісы і хронікі. Мн.,1997.
Хроника Быховца. М.,1966.
-----“----- //Польмя. 1993. №10-12.
Магілёўская хроніка Т.Сурты і Ю.Трубніцкага //Польмя. 1992. №7-8.
Летапісец вялікіх князёў літоўскіх //Спадчына. 1991. №1-5.
Летапісная аповесць пра Міндоўга і Войшалка /Галіцка-Валынскі летапіс //Спадчына. 1990. №3.
Летапісная аповесць пра князя Тройдзена /Галіцка-Валынскі летапіс //Спадчына. 1990. №4.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метад. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.
- Улащик Н.Н. Введение в изучение белорусско-литовского летописания. М.,1985 (Главы: “Историографический обзор”, “Находки и публикации летописей”, “Легендарная часть летописей и хроник”, “Городские хроники и летописи”).
Улащик Н.Н. “Литовская и жмойтская кроника” и ее отношение к хроникам Быховца и Стрыйковского //Славяне и Русь. М.,1966.
Карский Е.Ф. О языке так называемых литовских летописей //Карский Е.Ф. Труды по белорусскому и другим славянским языкам. М.,1962.
Семянчук А.А. Беларуская-літоўскія летапісы і польскія хронікі. Гродна,2000.
Чамярыцкі В.А. Беларускія летапісы як помнікі літаратуры (Узнікненне і літаратурная гісторыя першых зводаў). Мн.,1969.
Флоря Б.Н. О “Летописце Быховца” //Источники и историография Славянского Средневековья. М.,1966.
Ючас М.А. Хроника Быховца //Летописи и хроники. 1973. М.,1974.
Ходзін С. Летапісанне на Беларусі //БГЧ. 1997. №2.

Тэма 2. Дваранская гістарыяграфія гісторыі Беларусі ў канцы XVIII – I палове XIX стст.

Пытанні

1. Палітычныя і сацыяльна-культурныя ўмовы развіцця гістарычнай навукі.
2. Гісторыя Беларусі ў працах дваранскіх гісторыкаў: М.Устралаў, М.Без-Карніловіч, В.Турчыновіч [перыядызацыя, тэрміналогія ў вызначэнні этнічнага характару ВКЛ (“Заходняя Русь”, “руска-літоўская дзяржава” і г.д.), працэс утварэння ВКЛ, палітычная, канфесійная гісторыя, адносіны да польскай гістарыяграфіі].

Літаратура

- Устрялов Н.Г. Исследование вопроса, какое место в русской истории должно занимать Великое Княжество Литовское. Спб., 1839.
- Взгляд на историю Западной Руси. Спб., 1848.
- Без-Корнилович М.О. Исторические сведения о примечательнейших местах в Белоруссии... Спб., 1855. (Раздел «Краткий взгляд на историю Белоруссии и Полоцкого княжества»).
- Турчинович О.В. Обзорение истории Белоруссии с древнейших времен. Спб., 1857 (Переиздание: Мн., 2006).
- Пыпин А.Н. История русской этнографии. Том IV. Белоруссия и Сибирь. Спб., 1892 (Переиздание: Мн., 2005).

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метад. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.

Копыцкий З.Ю., Чепко В.В. Историография БССР. Эпоха феодализма. Учебное пособие. Мн., 1986.

Карев Д.В. Белорусская историография в конце XVIII-начале 60-х гг. XIX в. //Очерки истории науки и культуры Беларуси IX-начала XX вв. Мн.,1995 [законспектировать всем]

Лінднэр Райнэр. Гісторыкі і ўлада. Нацыятворчы працэс і гістарычная палітыка ў Беларусі XIX-XX ст. Мн., 2003.

Тэма 3. М.В.Каяловіч і “западнарусская” гістарычная школа

Пытанні

1. М.В.Каяловіч – заснавальнік “западнарусскай” гістарычнай школы.
  - а) Асноўныя вехі жыццёвага і творчага шляху.
  - б) Гістарычная канцэпцыя М.Каяловіча: перыядызацыя гісторыі Беларусі; характар асэнсавання асноўных праблем беларускай гісторыі.
2. Развіццё традыцыі “западнаруссизма” у працах прадстаўнікоў дваранскай гістарыяграфіі. Гістарычныя працы І.Д.Беляева, П.Бессонава.
3. “Западнарусская” канцэпцыя гісторыі Беларусі ў працы “Белоруссия и Литва. Исторические судьбы Северо-Западного края”.

Даклады:

- 1) М.Каяловіч у асэнсаванні А.Цвікевіча.
- 2) В.Чараніца аб творчасці М.Каяловіча.
- 3) “Гістарычныя нарысы А.Кіркора ў “Живописной России. Т.3. 1882 г.”.

Літаратура

Коялович М.О. Историческое исследование о Западной России, служащее предисловием к документам, объясняющим историю Западно-Русского края и его отношения к России и Польше. Спб.,1865.

Коялович М.О. Чтения по истории Западной России. Спб.,1884.

Пыпин А.Н. История русской этнографии. Том IV. Белоруссия и Сибирь. Спб.,1892 (Переиздание: Мн., 2005)

Беляев И.Д. История Полотска, или Северо-Западной Руси, от древнейших времен до Люблинской унии. М.,1872.

Бессонов П. В объяснение к изданию //Белорусские песни, с подробными объяснениями их творчества и языка, с очерками народного обряда, обычая и всего быта. М.,1871. С.I-LXXXI.

Белоруссия и Литва. Исторические судьбы Северо-Западного края. Мн., 2004 (Переиздание книги, изданной П.Н.Батюшковым в 1890 г.).

Киркор А. Исторические судьбы Литовского Полесья //Живописная Россия. Т.3. С.73-96.

Киркор А. Исторические судьбы Белорусского Полесья //Живописная Россия. Т.3. С.289-316.

Цвікевіч А. “Западно-руссизм”. Нарысы з гісторыі грамадзкай мыслі на Беларусі ў XIX-і пачатку XX в. Мн., 1993.

Черепица В.Н. Михаил Осипович Коялович. История жизни и творчества. Гродно,1998.

Лінднэр Райнэр. Гісторыкі і ўлада. Нацыятворчы працэс і гістарычная палітыка ў Беларусі XIX-XX ст. Мн., 2003.

Запрудскі І.М. Энцыклапедыя беларусазнаўства (нарысы Адама Кіркора пра Беларусь у III т. “Живописной России” за 1882 г.) //Беларуская літаратура. Рэсп. міжведамасны зборнік. Вып. 20. Мн., 1992. С.112-120.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метад. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.

Тэма 4. Вытокі беларускай нацыянальнай гістарыяграфіі

Пытанні

1. Народніцкая гістарыяграфія. “Белорусское прошлое” М.В.Доўнар-Запольскага.
2. “Кароткая гісторыя Беларусі” В.Ластоўскага.
3. “Наша Ніва” і гістарыяграфія гісторыі Беларусі.

Даклады:

1. *Гістарыяграфізм публіцыстыкі беларускіх народнікаў.*
2. *Публіцыстыка “Нашай Нівы”: гістарыяграфічнае асэнсаванне.*

Публицистика белорусских народников. Нелегальные издания белорусских народников (1881-1884). Мн.,1983.

Довнар-Запольский М.В. Белорусское прошлое //М.В. Довнар-Запольский. Исследования и статьи. Том. I. Киев, 1909. С.317-345.

Ластоўскі В.Ю. Кароткая гісторыя Беларусі. Вільня,1910 (Факсімільнае выданне – Мн.,1992).

“Наша Ніва”. Факсімільнае выданне. Выпуск 1 (1906-1908 гг.). Мн.,1992;Выпуск 2 (1909 г.). Мн.,1996; Выпуск 3 (1910 г.). Мн.,1998; Выпуск 4 (1911 г.). Мн., 2003.

Гмырак Л. Творы: Проза. Крытыка. Публіцыстыка. Мн., 1992. (Гл: артыкул “Беларускае нацыянальнае адраджэнне”, с.52-85) і інш.

Навойчык П.І. “Наша ніва” і нацыянальнае пытанне //Беларуская літаратура. Рэсп. міжведамасны зборнік. Вып. 20. Мн., 1992. С.20-29.

Даследчык гісторыі трох народаў: М.В.Доўнар-Запольскі (Зборнік навуковых артыкулаў і дакументаў). Гомель-Рэчыца, 2000.

[Матэрыялы міжнароднай навуковай канферэнцыі “Жыццё і дзейнасць М.В.Доўнар-Запольскага”. Рэчыца, 1997] //Палессе. Літаратурна-гістарычны і грамадска-культурны часопіс (Гомель). 1997. №3. С.93-139.

Лінднэр Райнэр. Гісторыкі і ўлада. Нацыятворчы працэс і гістарычная палітыка ў Беларусі XIX-XX ст. Мн., 2003.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метадыч. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГТУ ИМ.Ф.СКОРИНЫ

Тэма 5. Беларуская нацыянальная гістарычная школа 20-х гг. XX ст.

Пытанні

1. Грамадска-палітычныя ўмовы развіцця гістарыяграфіі.
2. Вывучэнне грамадска-палітычнай гісторыі і гісторыі развіцця культуры.
3. Асвятленне сацыяльна-эканамічнай гісторыі.

Даклады: *Персаналіі*: У.І.Пічэта, У.М.Ігнатоўскі, М.В.Доўнар-Запольскі, А.І.Цвікевіч, В.Ю.Ластоўскі (*Біяграфічныя звесткі, асноўныя працы*).

Літаратура

Доўнар-Запольскі М.В. Асновы Дзяржаўнасьці Беларусі. Городно, 1919 (перавыданне – Мн., 1994).

Варонко Я. Беларускі рух ад 1917 да 1920 году. Кароткі агляд. Коўна, 1920.

Вацлаў Ластоўскі. Выбраныя творы. Мн., 1997.

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі. Мн., 1994.

Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі. Мн., 1991.

Карскі Е. Беларускі народ і яго мова. Мн., 1920.

Луцкевіч А. За дваццаць пяць гадоў (1903-1928). Вільня, 1928 (перавыданне – Мн., 1991).

Пічэта У. Пытанне аб вышэйшай школе на Беларусі ў мінулым. Мн., 1991.

Пічэта У. Чарговыя пытанні беларускай гістарыяграфіі // Спадчына. 1990. №3.

Пичета В.И. Аграрная реформа Сигизмунда-Августа в Литовско-Русском государстве. М., 1958.

Пичета В.И. Белоруссия и Литва в XV-XVI вв. М., 1961.

Пичета В.И. История белорусского народа. Мн., 2003.

Турук Ф. Белорусское движение. Очерк истории национального и революционного движения белорусов. М., 1921 (перавыданне – Мн., 1994).

Цвікевіч А. Краткий очерк возникновения Белорусской Народной Республики. Киев, 1918 (перавыданне – Мн., 1991).

Цвікевіч А. Беларусь. Берлін, 1919 (перавыданне – Мн., 1990).

Цвікевіч А. “Западно-руссизм”. Нарысы з гісторыі грамадзкай мыслі на Беларусі ў XIX і пачатку XX в. Мн., 1993.

Гістарыяграфія 1920-х: Сярэднявечча і раньнемадэрны час // АРСНЕ. – 2009. - №7.

Академик В.И.Пичета. Страницы жизни /Авт.: Э.Г.Иоффе и др. Мн., 1981.

Акадэмік У.М.Ігнатоўскі: Матэрыялы навуковых чытанняў, прысвечаных 110-годдзю з дня нараджэння. Мн., 1993.

Брыгадзін П.І., Мацяс І.Д. Усевалад Ігнатоўскі. Палітычны дзеяч, вучоны. Мн., 1998.

Грыцкевіч А. Погляды Усевалада Ігнатоўскага на гісторыю Беларусі феадальнага перыяду // Беларусіка. Кніга 1. Мн., 1993.

Капыскі З.Ю., Спірідонаў М.Ф. У.І.Пічэта аб феадальным грамадстве ў Беларусі XV-XVI стст. // Весці АН БССР. Серыя грамадскіх навук. 1978. №5.

Матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі “Вацлаў Ластоўскі – выдатны дзеяч беларускага Адраджэння” // Беларусіка. Кніга 4. Мн., 1995.

Славяне в эпоху феодализма. К столетию академика В.И.Пичеты. М., 1978.

Тэма 6. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ў 30-я – першай палове 50-х гг. XX ст.

Пытанні:

1. Грамадска-палітычныя ўмовы развіцця гістарыяграфіі: В. Шчарбакоў “Класавая барацьба і гістарычная навука... Мн., 1934”; “Тэзісы 1948 г.”.
2. Сацыяльна-эканамічная праблематыка ў гістарыяграфіі.
3. Сацыяльна-палітычная і культурна-рэлігійная праблематыка ў гістарыяграфіі. Вывучэнне гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Літаратура

Достижения исторической науки в БССР за 50 лет (1919-1969 гг.). Краткий очерк. - Мн., 1970.

Достижения исторической науки в БССР за 60 лет. - Мн., 1979.

Храпко Л.П. Уплыў грамадска-палітычнай сітуацыі другой паловы 40-х – першай паловы 50-х гг. на развіццё гістарычнай навукі ў БССР //Старонкі гісторыі Беларусі. - Мн., 1992.

Храпко, Л.П. Стварэнне «Гісторыі БССР» як важнае дасягненне гістарычнай навукі / Л.П.Храпко // Весці АН БССР. Серыя гуманітарных навук. – 1986. – № 1. – С. 53 – 61.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі //Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Том 3. - Мн., 1996.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ранняга сярэднявечча //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том першы. Старажытная Беларусь. Мн., 2000. С.12-17.

Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том другі. Беларусь у перыяд Вялікага княства Літоўскага. - Мн.: ”Экаперспектыва”, 2008. - С.11-38.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі перыяду знаходжання беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том трэці. Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII-XVIII стст.). Мн., 2004. С.7-20.

Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том чацвёрты. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII-пачатак XX ст.). Мн., 2005. С.6-29.

Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том пяты. Беларусь у 1917-1945 гг. Мн., 2006. С.8-27.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метадыч. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.

Тэма 7. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ў другой палове 50-х – першай палове 80-х гг. XX ст.

Пытанні

1. Грамадска-палітычныя ўмовы развіцця гістарыяграфіі. “Абцедарщина” як з’ява беларускай гістарыяграфіі 60-80-х гадоў XX ст.
2. Сацыяльна-эканамічная праблематыка ў гістарыяграфіі.
3. Сацыяльна-палітычная і культурна-рэлігійная праблематыка ў гістарыяграфіі. Вывучэнне гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Літаратура

Абцедарскі Л.С. У святле неабвержаных фактаў. Мн., 1969.

Таксама гл. у перакладзе на рускую мову: Абцедарский Л.С. В свете неопровержимых фактов //Дары данайцев. Мн., 1987.

Достижения исторической науки в БССР за 50 лет (1919-1969 гг.). Краткий очерк. - Мн., 1970.

- Достижения исторической науки в БССР за 60 лет. - Мн., 1979.
- Храпко, Л.П. Стварэнне «Гісторыі БССР» як важнае дасягненне гістарычнай навукі / Л.П.Храпко // Весці АН БССР. Серыя гуманітарных навук. – 1986. – № 1. – С. 53 – 61.
- Улащик Н.Н. О фактах истории “плохих” и “хороших” (Замечания на учебное пособие) // Народная газета. - 1996. - 23 лютага. [Артыкул быў напісаны 31.V.1966].
- Улащик Н.Н. История с “историей” // Нёман. - 1983. - №3. [Рэцэнзія на: История БССР. Часть 1. С древнейших времен до Великой Октябрьской социалистической революции Под ред. В.В.Чепко и А.П.Игнатенко. Мн., 1981.] (Гл. таксама: Мікалай Улашчык. Выбранае / Беларускі кнігазбор. Мн., 2001. С.161-168).
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі // Эцыклапедыя гісторыі Беларусі. Том 3. - Мн., 1996.
- Достижения исторической науки в БССР за 50 лет (1919-1969 гг.). Краткий очерк. Мн., 1970.
- Достижения исторической науки в БССР за 60 лет. Мн., 1979.
- Михнюк В.Н., Петриков П.Т. Историческая наука Белорусской ССР, 80-е годы. Мн., 1987.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ранняга сярэднявечча // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том першы. Старажытная Беларусь. Мн., 2000. С.12-17.
- Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том другі. Беларусь у перыяд Вялікага княства Літоўскага. - Мн.: ”Экаперспектыва”, 2008. - С.11-38.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі перыяду знаходжання беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том трэці. Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII-XVIII стст.). Мн., 2004. С.7-20.
- Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том чацвёрты. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII-пачатак XX ст.). Мн., 2005. С.6-29.
- Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том пяты. Беларусь у 1917-1945 гг. Мн., 2006. С.8-27.
- Пашуто В.Т. Образование Литовского государства. М., 1959.
- Мальцев Л.Н. Россия и Белоруссия в середине XVII века. М., 1974.

Тэма 8 . Вывучэнне сацыяльна-эканамічнай гісторыі ў гістарыяграфіі II паловы 80-х гг. XX – пачатку XXI ст.

Пытанні

1. Вывучэнне аграрнай гісторыі.
2. Гісторыя развіцця гарадоў, прамысловасці ў гістарыяграфіі.
3. Сацыяльная гісторыя.

Літаратура

- Бейлькин Х.Ю. Сельскохозяйственный рынок Белоруссии . 1861 – 1914 гг. – Мн., 1989.
- Беспалая М.А. Беларуская вёска ў першыя гады НЭПа (1921 - 1923). – Мн., 1999.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ранняга сярэднявечча // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том першы. Старажытная Беларусь. - Мн.: ”Экаперспектыва”, 2000. - С.12-17.
- Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том другі. Беларусь у перыяд Вялікага княства Літоўскага. - Мн.: ”Экаперспектыва”, 2008. - С.11-38.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі перыяду знаходжання беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том трэці. Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII-XVIII стст.). - Мн.: ”Экаперспектыва”, 2004. - С.7-20.

Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том чацвёрты. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII-пачатак XX ст.). - Мн.: "Экаперспектыва", 2005. - С.6-29.

Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том пяты. Беларусь у 1917-1945 гг. - Мн.: "Экаперспектыва", 2006. - С.8-27.

Гісторыя сялянства Беларусі.: У 3 т. Т.1,2. – Мн., 1997, 2002.

Голубеў В.Ф. Сялянскае землеўладанне і землекарыстанне на Беларусі: XVI – XVIII стст. – Мн., 1990.

Григорьев Г.А. Крестьянские общества взаимопомощи БССР: 1921 – 1930 гг. – Мн., 1993.

Жытко А.П. Дваранства Беларусі перыяду капіталізму. 1861 – 1914 гг. – Мн., 2003.

Крук У.П. Сялянскі рух на Беларусі. 1864 – 1900 гг. – Мн., 1993.

Лойка П.А. Прыватнаўласніцкія сяляне Беларусі: Эвалюцыя феадальнай рэнты ў другой палове XVI – XVIII ст. – Мн., 1991.

Луговцова С.Л. Политика российского самодержавия по отношению к дворянству Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX в. – Мн., 1997.

Лыч Л. Трагедыя беларускага сялянства. –Мн., 2003.

Лютый А.М. Социально-экономическое развитие городов Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX в. – Мн., 1987.

Лютый А.М. Генезис капитализма в промышленности Белоруссии (вторая половина XVIII – первая половина XIX вв.). – Мн., 1991.

Панютіч В.П. Социально-экономическое развитие белорусской деревни в 1861 – 1900 гг. – Мн., 1990.

Протко Т.С. Становление советской тоталитарной системы в Беларуси (1917 – 1941 гг.). – Мн., 2002.

Рыер Я.Г. Развіццё сярэдневяковай вёскі на тэрыторыі Беларусі і ў суседніх землях. – Магілёў, 1990.

Сарокін А.М. На ростанях айчыннай гісторыі. Беларуская вёска: Ад дэкрэта да кодэкса аб зямлі (1917 – 1990-я гады). – Мн., 1999.

Спирidonов М.Ф. Закрепощение крестьянства Беларуси (XV – XVI вв.). – Мн., 1993.

Соркіна І. Мясцічкі Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст. – Вільня, 2010.

Сосна У.А. Фарміраванне саслоўна-групавога складу сялянства Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст. – Мн., 2000.

Шыбека З.В. Гарады Беларусі (60-я гады XIX – пачатак XX стагоддзяў). – Мн., 1997.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі канца XVIII-пачатку XX ст.: праблемы, здабыткі, перспектывы. – Мн., 2006.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: Вучэб.-метад. дапам. / Склад. В.А.Белазаровіч. – Гродна: ГрДУ, 2006. – 309 с.

Тэма 9. Асвятленне грамадска-палітычнай праблематыкі ў гістарыяграфіі II паловы 80-х гг. XX – пачатку XXI ст.

Пытанні

1. Дзяржавастваральныя працэсы.
2. Палітычныя партыі і рухі. Палітычныя рэпресіі.
3. Беларусь у геапалітыцы XX ст.
4. Вывучэнне Вялікай Айчыннай вайны.

Літаратура

- З гісторыяй на "Вы".*- Вып. 1-3.- Мн., 1991-1994.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: стан і перспектывы развіцця. Матэрыялы навуковай канферэнцыі, прысвечанай 70-годдзю Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск, 6-7 кастрычніка 1999 г.). Мн., 2000.
- Ермаловіч М.І.* Па слядах аднаго міфа. Мн., 1989.
- Ермаловіч М. Старажытная Беларусь. Полацкі і Навагародскі перыяды. Мн., 1990.
- Краўцэвіч А.К. Стварэнне Вялікага Княства Літоўскага. Мн., 1998 (2-е выданне – Rzeszow, 2000).
- Голенченко Г.Я. Идеиные и культурные связи восточно-славянских народов в XVI-середине XVII в. Мн., 1989.
- Смалянчук А. Паміж краёвасцю і нацыянальнай ідэяй. Польскі рух на беларускіх і літоўскіх землях 1864-люты 1917 г. Выд. 2-е, дапрацав. Спб., 2004.
- Игнатенко И.М.* Февральская буржуазно-демократическая революция в Белоруссии. Мн., 1986.
- Рудовіч С. Час выбару. Праблема самавызначэння Беларусі ў 1917 годзе. Мн., 2001.
- Игнатенко И.М. Октябрьская революция и самоопределение Белоруссии. Мн., 1992.
- Круталевич В.А. История Беларуси: становление национальной державности (1917-1922 гг.). Мн., 1999.
- Сташкевич Н.С. Приговор революции: Крушение антисоветского движения в Белоруссии (1917-1925). Мн., 1985.
- Протьюко Т.С. Становление советской тоталитарной системы в Беларуси (1917-1941 гг.). Мн., 2002.
- Адамушка У. Палітычныя рэпрэсіі 20-50-ых гадоў на Беларусі. Мн., 1994.
- Беларусь в годы Великой Отечественной войны: уроки истории и современность. Мн., 2004.
- Лазько Р.Р., Кротаў А.М., Мязга М.М.* Беларусь у еўрапейскай палітыцы. 1918-1925 гг. Нарысы. Гомель, 2003.
- Праблемы ўз'яднання Заходняй Беларусі з БССР: гісторыя і сучаснасць. Матэрыялы навукова-тэарэтычнай канферэнцыі. 17-18 верасня 1999 г., Мінск. Мн., 2000.
- Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII-пачатку XXI ст. У 2 кн. Кн. 1. – Мн., 2011.
- На шляху станаўлення беларускай нацыі: гістарыяграфічныя здабыткі і праблемы. – Мн., 2011.
- Нарыс гісторыі беларускай дзяржаўнасці: XX стагоддзе. – Мн., 2008.
- Ладысеў У.Ф., Брыгадзін П.І. Паміж Усходам і Захадам. Станаўленне дзяржаўнасці і тэрытарыяльнай цэласнасці Беларусі (1917-1939 гг.). – Мн., 2003.
- Снапкоўскі У.Е. Гісторыя знешняй палітыкі Беларусі: У 2 ч. – Мн., 2004.
- Ціхаміраў А.В. Беларусь у сістэме міжнародных адносін перыяду пасляваеннага ўладкавання Еўропы і польска-савецкай вайны (1918-1921 гг.). – Мн., 2003.
- Соколова М.А. Общественные объединения и движения в Беларуси в конце XVIII-начале XX века: проблемы становления гражданского общества. – Мн., 2002.

Тэма 10. Асвятленне этнакультурнай праблематыкі ў гістарыяграфіі II паловы 80-х гг. XX – пачатку XXI ст.

Пытанні

1. Гісторыя культуры.
2. Канфесіі на Беларусі.
3. Этнічныя супольнасці: гісторыя і культура.

Літаратура

- Пилипенко М.Ф. Возникновение Белоруссии. Новая концепция. Мн., 1991.
- Голенченко Г.Я. Идеиные и культурные связи восточно-славянских народов в XVI-середине XVII в. Мн., 1989.
- Этнічныя супольнасці* у Беларусі: гісторыя і сучаснасць. Матэрыялы навуковай канферэнцыі. (Мінск, 6-7 снежня 2001 г.). Мн., 2001.
- Пичуков В.П., Старовойтов М.И. Гомельщина многонациональная (20-30-е годы XX века). Выпуск I. Гомель, 1999.
- Канфесіі на Беларусі (канец XVIII-XX ст.) /В.В.Грыгор'ева, У.М.Завальнюк, У.І.Навіцкі, А.М.Філатава. Мн., 1998.
- Внуковіч Ю.І. Літоўцы Беларусі: этналагічнае даследаванне. – Мн., 2010.
- Гарбацкі А.А. Стараабрадніцтва на Беларусі ў канцы XVII-пачатку XX ст. – Брэст, 1999.
- Думін С.У., Канапацкі І. Б. Беларускія татары: Минулае і сучаснасць. – Мн., 1993.
- Калинин В. Загадка балтийских цыган: Очерки истории, культуры и социального развития балтийских цыган. - Мн., 2005.
- Малые диаспоры Гомельщины в 20-30-е годы XX века: аналитические материалы и документы Государственного архива Гомельской области /Сост.: В.П.Пичуков, М.А.Алейникова, З.А.Александрович. – Гомель, 2008.
- Марозава С. Уніяцкая царква ў культурна-гістарычным развіцці Беларусі (1596-1839). – Гродна, 1996.
- Пушкін І. Нацыянальныя меншасці БССР у грамадска-палітычным і культурным жыцці (20-я гады XX ст.). - Магілёў, 2004.
- Тугай У.В. Латышскі этнас у сацыяльна-эканамічным і культурным жыцці Беларусі. – Мн., 2002.
- Яноўская В.В. Хрысціянская царква ў Беларусі ў 1863-1914 гг. – Мн., 2002.

Тэма 11 . Вывучэнне гістарыяграфіі гісторыі Беларусі

Пытанні

1. Вывучэнне ГГБ у дасавецкі час.
2. Вывучэнне ГГБ у 20-я – I палове 80-х гг. XX ст.
3. Вывучэнне ГГБ у II палове 80-х гг. XX – пач. XXI ст.

Літаратура

- Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны: Праблемы гістарыяграфіі і крыніцазнаўства: Зб. артыкулаў. – Мн.: Беларуская навука, 1999.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі //Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.- Т.3. - Мн., 1996.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. Гістарыяграфія гісторыі Беларусі ранняга сярэднявечча //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том першы. Старажытная Беларусь. - Мн.: "Экаперспектыва", 2000. - С.12-17.
- Гістарыяграфія // Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том другі. Беларусь у перыяд Вялікага княства Літоўскага. - Мн.: "Экаперспектыва", 2008. - С.11-38.
- Гістарыяграфія гісторыі Беларусі перыяду знаходжання беларускіх зямель у складзе Рэчы Паспалітай //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том трэці. Беларусь у часы Рэчы Паспалітай (XVII-XVIII стст.). - Мн.: "Экаперспектыва", 2004. - С.7-20.
- Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том чацвёрты. Беларусь у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII-пачатак XX ст.). - Мн.: "Экаперспектыва", 2005. - С.6-29.

Гістарыяграфія //Гісторыя Беларусі: У шасці тамах. Том пяты. Беларусь у 1917-1945 гг. - Мн.: "Экаперспектыва", 2006. - С.8-27.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі: стан і перспектывы развіцця. Матэрыялы навуковай канферэнцыі, прысвечанай 70-годдзю Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск, 6-7 кастрычніка 1999 г.).- Мн., 2000.

Гістарыяграфія гісторыі Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст.: праблемы, здабыткі, перспектывы. – Мн., 2006.

Гісторыя штодзённасці і правы чалавека. Мат. Міжнар. канф. Мінск, 1-5 снежня 1999 г.- Мн., 2000.

Даследчык гісторыі трох народаў: М.В.Доўнар-Запольскі.- Гомель-Рэчыца, 2000.

Достижения исторической науки в БССР за 50 лет (1919 – 1969 гг.). – Мн.: Наука и техника, 1970.

Достижения исторической науки в БССР за 60 лет.– Мн.: Наука и техника, 1979.

Карев Д.В. Белорусская историография конца XVIII-начала XX веков (Политика царизма и формирование исторической науки Беларуси) //Наш радавод.- Кн.5.- (Частка II).- Гродна, 1993.

Копыцкий З.Ю., Чепко В.В. Историография БССР (эпоха феодализма): Учеб. пособие. – Мн., 1986.

Лінднэр Р. Гісторыкі і ўлада: нацыятворчы працэс і гістарычная палітыка ў Беларусі XIX – XX ст. – Мн.: Неўскі прасцяг, 2003.

Матэрыялы навукова-тэарэтычнай канферэнцыі “Праблемы айчыннай гістарыяграфіі” (Гародня, 19-21 студзеня 2001 г.) //Гістарычны альманах. 2001.- Том 4. - Гародня, 2001.

Михнюк В.Н. Становление и развитие исторической науки Советской Белоруссии (1919-1941 гг.). - Мн., 1985.

Михнюк В.Н., Петриков П.Т. Историческая наука в БССР, 80-е годы.- Мн.,1987.

Петриков П.Т. Очерки новейшей историографии Беларуси (1990-е – начало 2000-х годов). – Мн., 2007.

Пичета В.И. Введение в русскую историю (источники и историография).- М., 1922.

Пыпин А.Н. История русской этнографии. Том IV. Белоруссия и Сибирь. Спб., 1892 (Переиздание: Мн., 2005).

Семянчук А.А. Беларуская-літоўскія летапісы і польскія хронікі: Вучэб. дапам. – Гродна: ГрДУ, 2000.

Улащик Н.Н. Введение в изучение белорусско-литовского летописания.- М.,1985.

Улащик Н.Н. Очерки по археографии и источниковедению истории Белоруссии феодального периода. - М.,1973.

Шчарбакоў В.К. Гістарычная навука і класавая барацьба на Беларусі.- Мн., 1934.

XXI век: актуальныя праблемы исторической науки. Материалы Междун. научной конф., посвященной 70-летию исторического факультета БГУ. Минск, 15-16 апреля 2004 г.- Мн., 2004.